

Meer groen en blauw in de stad

We leven in België in drukbevolkte en verstedelijkte gebieden. Juist daar is natuur essentieel voor de menselijke gezondheid. In een nieuw advies van de Hoge Gezondheidsraad wordt de invloed van groene en blauwe naturomgeving in de stad op onze gezondheid onder de loep genomen. Het advies biedt een overzicht van de wetenschappelijke kennis en vormt een leidraad voor lokale besturen, ruimtelijke planners en de gezondheidssector om deze kennis in de praktijk om te zetten.

One Health

De focus van onze gezondheidszorg is van oudsher vooral gericht op medische voorzieningen en de aanwezigheid van gezonde voeding, lucht en water. Te weinig wordt de invloed van de bebouwde omgeving en het belang van groen en water voor de gezondheid onderkend. Het One Health principe schuift deze wisselwerking tussen de gezondheid van mens, dier, plant en ecosysteem naar de voorgrond. De verbanden tussen de natuur en menselijke gezondheid zijn zeer divers en complex, en de kennis daarover is nog in volle ontwikkeling. Toch neemt het inzicht in het belang van die verbanden met betrekking tot zowel voordelen als risico's voor menselijke gezondheid toe.

Voordelen promoten, nadelen beperken

Wetenschappelijk onderzoek toont een brede waaier aan voordelen van natuur in de stad voor de lichamelijke en de mentale gezondheid. Bij natuur in de stad denken we bijvoorbeeld aan bomen, groenvoorzieningen, parken, groendaken en -muren, bossen, kanalen, rivieren, vijvers en alle levende organismen daarin. Deze elementen kunnen bijdragen aan een verbeterde luchtkwaliteit, hitteregulatie en beperking van geluidshinder, maar prikkelen mensen ook om meer buiten te komen. Zo kunnen groen- en blauwelementen in de stad indirect bijdragen aan een goede gezondheid door een actieve levensstijl te stimuleren, te ontspannen en de sociale cohesie te versterken, met alle fysieke en mentale gezondheidsvoordelen van dien.

Naast een breed palet aan voordelen, zijn er echter ook risico's verbonden aan de nabije aanwezigheid van dieren (zoals zoönoses) of planten (zoals allergenen). *“Door natuur op een doordachte manier in te plannen in de stad en rekening te houden met alle factoren, vinden we de meest optimale balans,”* al wijst de Raad er wel op dat meer onderzoek in dit domein nog nodig is.

Inherente onzekerheden

“Gezien de complexiteit van stedelijke sociaal-ecologische systemen blijven er, ondanks een snelle toename van het aantal en de diversiteit van de relevante wetenschappelijke studies, onzekerheden en onbekenden bestaan in de wetenschappelijke kennis over de onderlinge verbanden tussen natuur en gezondheid,” klinkt het. *“Er bestaat dan ook geen standaardrecept voor succes: hoe groen en blauw in de stad kunnen bijdragen, hangt af van de kenmerken van een gebied. Elk stedelijk gebied heeft zijn eigen specifieke natuurlijke,*

sociale, culturele en economische kenmerken. Deze inherente onzekerheden en onbekenden bemoeilijken eenduidige kennis en de praktische toepassing ervan.”

Stap voor stap

De Hoge Gezondheidsraad beveelt daarom een stapsgewijze aanpak met grondige monitoring en regelmatige terugkoppeling aan in nauwe betrokkenheid van lokale groepen. *“Op die manier kan er tijdig worden ingegrepen wanneer er ongewenste effecten optreden. De tussentijdse lessen kunnen bovendien bruikbaar zijn in andere, vergelijkbare contexten. Een geleidelijke aanpak voorkomt niet alleen dat onomkeerbare of ondoeltreffende paden worden gevolgd, maar helpt ook de wetenschap vooruit om deze complexiteit beter te begrijpen.”*

Transdisciplinaire samenwerking

Om de aanbevelingen van het advies op een succesvolle manier in de praktijk te brengen, is het essentieel om het beleid op terreinen van de volksgezondheid, natuur- en milieu en ruimtelijke en stedelijke ontwikkeling dichterbij elkaar te brengen. Ruimtelijke planners, gezondheidsexperts en lokale overheden worden best in een vroeg stadium bij het plannings- en ontwerpproces betrokken, evenals lokale bewoners. Met dit in gedachten organiseert de Hoge Gezondheidsraad daarom in het voorjaar van 2022 een interactief debat, waarin de aanbevelingen van dit rapport verder toegelicht en becommentarieerd zullen worden door experts uit de praktijk, en de mogelijkheid zal bestaan om met elkaar in gesprek te gaan. Omwille van de huidige coronasituatie is er nog geen concrete datum vastgelegd.

Geïnteresseerd om deel te nemen aan het debat in 2022? Hou dan de [website van de Hoge Gezondheidsraad](https://mailchi.mp/health.belgium.be/event-green-and-blue-cities) in de gaten of garandeer alvast je plek via <https://mailchi.mp/health.belgium.be/event-green-and-blue-cities>.

Het volledige advies (HGR_9436) is te vinden op de website van de Hoge Gezondheidsraad: <https://www.health.belgium.be/nl/advies-9436-groene-en-blauwe-steden>.

Over de Hoge Gezondheidsraad (HGR)

De **Hoge Gezondheidsraad (HGR)** is het wetenschappelijk adviesorgaan van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu. Met het oog op de bescherming en de verbetering van de **volksgezondheid**, brengt de Hoge Gezondheidsraad **wetenschappelijke adviezen** uit als leidraad voor beleidsmakers en gezondheidswerkers. Dankzij zijn netwerk van experts en zijn interne medewerkers, baseert hij deze **onpartijdige** en **onafhankelijke** adviezen op een multidisciplinaire evaluatie van de huidige stand van de wetenschap. Zo heeft de HGR een systeem van **beheer van mogelijke belangenconflicten** ingesteld. De Raad verstrekt zijn adviezen op verzoek van de Minister of op eigen initiatief en maakt ze openbaar.

Alle openbare adviezen en brochures zijn te vinden op de website: www.hgr-css.be.